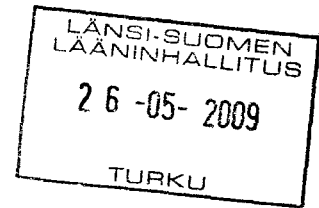

Vapaa-ajattelijain liitto ry / Jussi K. Niemelä (puheenjohtaja)
Neljäs linja 1
00530 Helsinki
Puhelin (puheenjohtaja Jussi K. Niemelä): 041 528 6713
Puhelin / faksi: 09 715 602
Sähköposti: val@vapaa-ajattelijat.fi

Länsi-Suomen lääninhallitus
Kirjaamo
PL 22
20801 Turku

KANTELU

Pyydän, että Länsi-Suomen lääninhallitus tutkii seuraavan toiminnan:

1. Viranomainen tai virkamies, jonka toiminnasta on kysymys:

Kaikkien niiden Länsi-Suomen läänin kuntien, joissa esiopetuksessa pidetään säännöllinen ruokarukoilu, esiopetuksen järjestämisestä vastaavien virkamiesten toiminta.

2. Päätös tai menettely, johon arvostelu kohdistuu:

Päivittäisen ruokarukoilun sisällyttäminen esiopetukseen.

3. Asian selostus ja mahdolliset vaatimukset yksilöitynä:

Santtu Grundströmin [1, sivu 65] pro gradu -tutkielman mukaan arviolta ruokarukous järjestetään säännöllisesti noin 48% päiväkodeista Länsi-Suomen läänin alueella.

Lisäksi Grundström toteaa opinnäytetyössään (s. 70):

Huomattavasti suuremmissa osassa päiväkoteja on myös käytössä uskontokasvatuksen muotoja, jotka eivät kuulu esiopetuksen uskontokasvatukseen. Ainakin ruokarukouksen lukeminen on selvästi uskonnon harjoittamista. Uskonnonharjoitus ei kuulu uskontokunnan tunnustuksen mukaan annettavaan oman uskonnon opetukseen (Seppo 2003, 183).

Vaikuttaa siltä, että päiväkotien järjestämä esiopetuksen uskontokasvatus ei ole missään päin maata opetushallituksen ohjeiden mukaista. Etelä-Suomessa ja yli 100 000

asukkaan kunnissa uskontokasvatus tyypistyy useissa päiväkoteissa lähinnä joulun liittyväksi kulttuuriseksi katsomuskasvatukseksi eikä täytä katsomuskasvatukselle asetettuja vaatimuksia. Toisaalta muualla maassa esiopetuksen uskontokasvatus lähentelee osassa päiväkoteja uskonnonharjoitusta.

Esiopetuksen opetussuunnitelmassa [2] kerrotaan uskontokasvatuksesta seuraavasti:

Uskontokasvatuksen tavoitteena puolestaan on mahdollisuus kohdata uskuntoon liittyviä asioita ja tutustua uskonnollisiin juhliin sekä siihen, miten ja miksi niitä vietetään. Tavoitteena on myös antaa mahdollisuus tutustua oman uskonnon keskeisiin sisältöihin.

Päivittäinen ruokarukoulu on uskonnon harjoittamista, eikä tutustumista omaan uskuntoon. Ruokarukoulu ei siis kuulu esiopetuksen opetussuunnitelman mukaiseen esiopetukseen uskontokasvatuksen osalta. Ruokarukous ei myöskään kuulu elämäkatsomustietokasvatuksen opetussuunnitelmaan.

Suomen perustuslain 11 pykälä (Uskonnon ja omantunnon vapaus) kertoo uskonnonvapaudesta seuraavasti:

Jokaisella on uskonnon ja omantunnon vapaus.

Uskonnon ja omantunnon vapauteen sisältyy oikeus tunnustaa ja harjoittaa uskontoa, oikeus ilmaista vakaumus ja oikeus kuulua tai olla kuulumatta uskonnolliseen yhdyskuntaan. Kukaan ei ole velvollinen osallistumaan omantuntonsa vastaisesti uskonnon harjoittamiseen.

Jokaisella esiopetuksessa olevalla oppilaalla on siis oikeus halutessaan kieltäytyä uskonnon harjoittamisesta. Mikäli esiopetuksessa on uskonnon harjoittamista, tarkoittaa se sitä, että osa oppilaista voi olla osallistumatta kyseiseen toimintaan. Esiopetuksen järjestäjän on erittäin vaikea huomioida uskonnon harjoittamiseen osallistumattomien oppilaiden tasa-arvoista kohtelua kyseisissä tilanteissa. Esimerkiksi uskontokuntiin kuulumattomat joutuisivat tällöin erotetuksi muusta ryhmästä uskonnon harjoittamisen ajaksi. Tämä ei voi olla mitenkään kasvatuksellisesti perusteltua. Esiopetuksen opetussuunnitelmassa todetaankin mm.

[2, sivu 7]

Esiopetuksen keskeisenä tehtävänä on edistää lapsen suotuisia kasvu-, kehitys- ja oppimisedellytyksiä. Siinä tuetaan ja seurataan fyysistä, psyykkistä, sosiaalista, kognitiivista ja emotionaalista kehitystä sekä ennalta ehkäistään mahdollisesti ilmeneviä vaikeuksia. Tärkeää on vahvistaa lapsen tervettä itsetuntoa myönteisten oppimiskokemusten avulla sekä tarjota mahdollisuuksia monipuoliseen vuorovaikutukseen muiden ihmisten kanssa. Lapsen kokemusmaailmaa rikastutetaan ja häntä autetaan suuntautumaan uusiin kiinnostuksen

kohteisiin. Esiopetuksessa on huomioitava myös sukupuolten erityistarpeet. Esiopetuksessa lapsille taataan tasavertaiset mahdollisuudet oppimiseen ja koulun aloittamiseen.

[2, sivu 9]:

Hyvä oppimisympäristö on terveellinen ja tukee monipuolisesti lapsen turvallisuutta.

[2, sivu 12]

Esiopetuksen eettinen kasvatus sisältyy kaikkeen toimintaan ja on koko ryhmälle yhteistä. Eettinen kasvatus lähtee itsetunnon kehittämisestä ja laajentuu ihmisten välisiin sosiaalisiin taitoihin sekä edelleen elinympäristöön. Eettinen kasvatus liitetään esiopetuksen eri tilanteisiin, ja sitä käsitellään lasten kanssa keskustellen tai roolileikkejä käyttäen ja näin kehitetään lasten eettistä ajattelua.

Ruokailu on yhteinen tilaisuus kaikille esiopetukseen osallistuville lapsille. Ryhmästä erottaminen uskonnon harjoittamisen ajaksi ei näkemyksemme mukaan tue lapsen suotuista kehitystä, vahvista tervettä itsetuntoa, eikä se mahdollista turvallista oppimisympäristöä.

3.2 Yksilöidyt vaatimukset

Pyydämme Länsi-Suomen lääninhallitusta toimimaan seuraavasti (mahdollisesti yhteistyössä opetushallituksen kanssa):

- Haluamme, että Länsi-Suomen lääninhallitus selvittää, onko ruokarukoilu esiopetuksen opetussuunnitelman mukaista opetusta.

Mikäli ruokarukoilu ei ole Länsi-Suomen lääninhallituksen mukaan esiopetuksen mukaista opetusta, pyydämme:

- Länsi-Suomen lääninhallitusta selvittämään, missä esiopetusta järjestävissä päiväkodeissa ja kouluissa on harjoitettu uskontoa säännöllisin ruokarukouksin.
- Länsi-Suomen lääninhallitusta antamaan asiasta vastuussa oleville viranomaisille huomautuksen.
- Länsi-Suomen lääninhallitusta ohjeistamaan alueensa esiopetuksen järjestäjiä toimimaan jatkossa asianmukaisella tavalla, sekä saattamaan asianomaisten tietoon Länsi-Suomen lääninhallituksen käsitys lain oikeasta tulkinnasta ja/tai hyvän hallintotavan mukaisesta menettelystä.

Mikäli ruokarukoilu on Länsi-Suomen lääninhallituksen mukaan esiopetuksen mukaista opetusta, pyydämme

- Länsi-Suomen lääninhallitusta antamaan selkeät ohjeet siitä, kuinka ruokarukoiluun osallistumattomia oppilaita voidaan kohdella siten, että heidän oppimisympäristönsä säilyy turvallisena, vahvistaa lapsen itsetuntoa, ja että se edistää lapsen suotuisia kasvuedellytyksiä.

3.3 Yksilöidyt vaatimukset Nurmon (nyk Seinäjoki) esiopetuksen suhteen

Ilkka-lehden artikkelin [3] mukaan Nurmossa esimerkiksi Tanelinrannan päiväkodissa järjestetään säännöllinen ruokarukoilu. Artikkelissa kerrotaan mm.

Vanhempien opetusministeriöstä saaman tulkinnan mukaan ruokarukous on tulkittavissa uskonnon harjoittamiseksi, joka ei kuulu päiväkotiin.

- Emme halua asiasta kiistaa kunnan kanssa, mutta ihmettelemme, että kunnassa toimitaan vastoin ministeriän kantaa, isä toteaa.

Pyydämme

- Länsi-Suomen lääninhallitusta antamaan asiasta Nurmossa/Seinäjoella vastuussa oleville viranomaisille huomautuksen.
- Länsi-Suomen lääninhallitusta ohjeistamaan erityisesti Seinäjoen alueen esiopetuksen järjestäjiä toimimaan jatkossa asianmukaisella tavalla (lopettamaan ruokarukoiluttamisen), sekä saattamaan asianomaisten tietoon Länsi-Suomen lääninhallituksen käsitys lain oikeasta tulkinnasta ja/tai hyvän hallintotavan mukaisesta menettelystä.

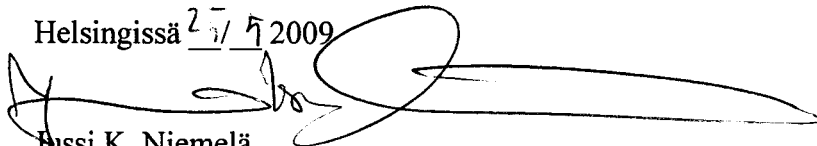
4. Asian aiempi käsittely

Asiasta ei ole tietääksemme tehty aiemmin virallisia kanteluita. Lisäksi Grundströmin gradussa julkaistut tulokset eivät yksilöi erikseen päiväkoteja tai kouluja, missä uskonnon harjoittamista tapahtuu.

Lisäksi teemme vastaavanlaiset kantelut muille Lääninhallitukselle heidän toimialueillaan tapahtuvalle ruokarukoiluttamiselle esiopetuksessa.

5. Päiväys ja allekirjoitus

Helsingissä 27/7 2009

Jussi K. Niemelä
Puheenjohtaja
Vapaa-ajattelijan liitto ry

Viitteet

Ainoastaan liitteet [1] ja [3] on liitetty suoraan mukaan kanteluun. Esiopetuksen opetussuunnitelma [2] löytyy suoraan opetushallituksen [www-sivuilta](#).

[1] Santtu Grundströmin, Esiopetuksen uskontokasvatuksen järjestäminen suomalaisissa päiväkodeissa, pro gradu –tutkielma, 2008, Helsingin yliopisto, teologinen tiedekunta, uskontotiede.

[2] Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2000, Opetushallitus.

[3]. Ilkka 24.8.2009, Ruokarukouksesta tuli Nurmossa periaatekysymys.